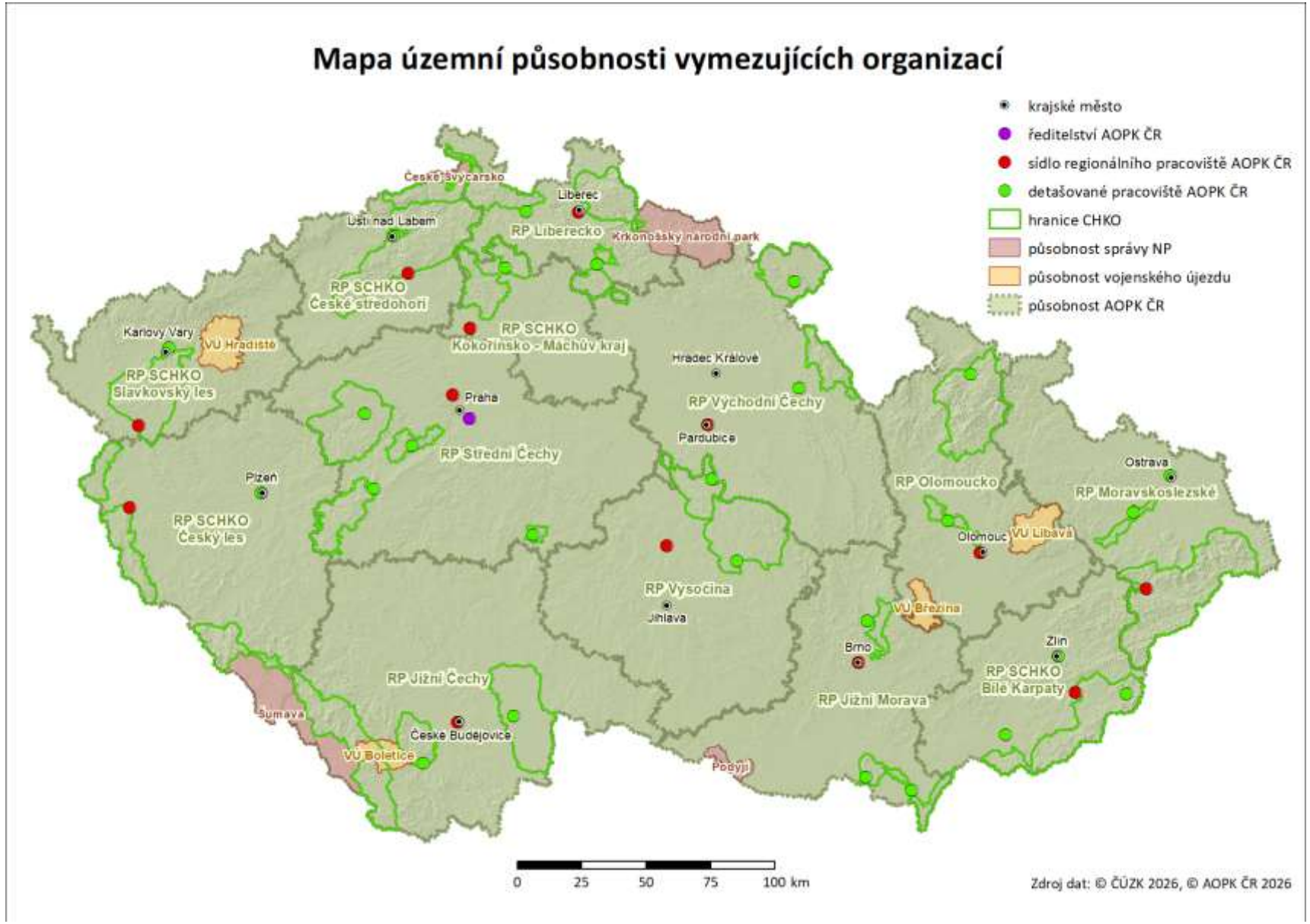
Péče o cenné travní porosty AEKO z pohledu ochrany přírody

Klára Čámská
AOPK ČR

Seminář CSV Soužití zemědělců s volně žijícími zvířaty, adaptace na změnu klimatu
Mělník, 3.11.2026 a EC Sluňákov, 12. 11. 2026

Obsah

- Metodika vymezování ve vrstvě ENVIRO LPIS, podklady pro rozhodování
- Účel podpory AEKO z pohledu ochrany přírody, možnosti nastavení a změny titulů, souhlasná stanoviska orgánu ochrany přírody (vč. obnovy TTP a přísevu v ZCHÚ)
- Představení pilotního ověření titulu Platba na výsledek
- Podpora biodiverzity na orné půdě

Kompetence:
Chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a památky, část. Natura 2000, volná krajina
- **AOPK ČR**

Národní parky
- **správy NP**

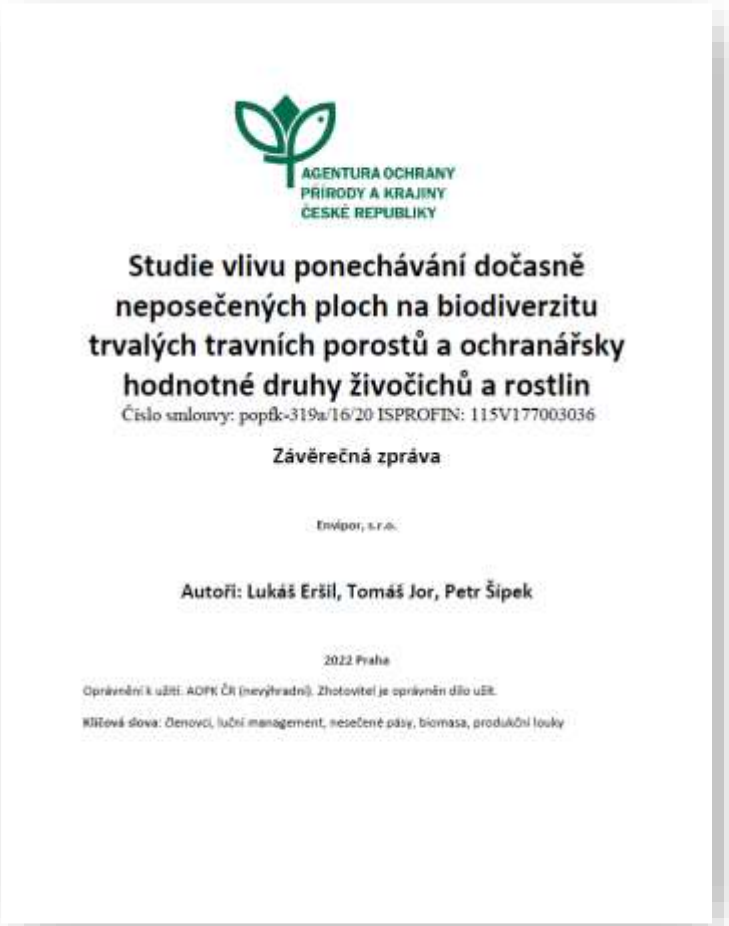
Přírodní rezervace a památky, část. Natura 2000
- **krajské úřady**

Vojenské újezdy
- **újezdní úřady**

https://dotace.aopk.gov.cz/szp

Ponechávání nepokosených ploch – podpora bezobratlých

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Studie vlivu ponechávání dočasně neposečených ploch na biodiverzitu trvalých travních porostů a ochranářsky hodnotné druhy živočichů a rostlin

Číslo smlouvy: popfk-319a/16/20 ISPROFIN: 115V177003036

Závěrečná zpráva

Envipor, s.r.o.

Autoři: Lukáš Eršil, Tomáš Jor, Petr Šípek

2022 Praha

Oprávnění k užití: AOPK ČR (nevýhradní). Zhotovitel je oprávněn dílo užít.

Klíčová slova: členovci, luční management, nesečené pásy, biomasa, produkční louky

Studie dostupná v knihovně AOPK ČR

Foto: L. Eršil

Přísevy a obnovy v chráněných územích

Co se děje při obnově:

Rozorání starého porostu:

- narušení drnové vrstvy – mineralizace humusu, dočasné zvýšení dostupných živin a emise uhlíku, ztráta kořenové a oddenkové struktury, pórovitosti a retenční schopnosti půdy
- ztráta přizpůsobené druhové struktury

Založení nového porostu:

- dočasná změna druhového složení ve prospěch vzrůstných druhů závislých na intenzivním hospodaření

I. + II. zóna CHKO, NP, MZCHÚ - možnost zásahu

- výjimka ze **zákona č. 114/1992 Sb.** (intenzivní technologie)
- po dohodě s CHKO na části pozemku s invazními nebo expanzními druhy
- ověřit předem na části lokality

Výběr druhů a odrůd do osevní směsi:

trávy a jeteloviny - domácí původ, ne mezirodové a mezidruhové křížence apod.; **byliny** – osivo regionálního původu nebo využití zeleného sena

Metodika MŽP k vymezování

2023 Pověření k vymezování titulů AEKO - Ošetřování travních porostů 2023-2027

Nadstavbové tituly vymezované dle biotopů:

- Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené,
- Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené,
- Trvale podmáčené a rašelinné louky,
- Suché stepní trávníky a vřesoviště
- Málo úživné pastviny,
- Druhově bohaté pastviny.

Nadstavbové tituly vymezované dle cílových druhů:

- Ochrana modrásků,
- Ochrana chřástala polního

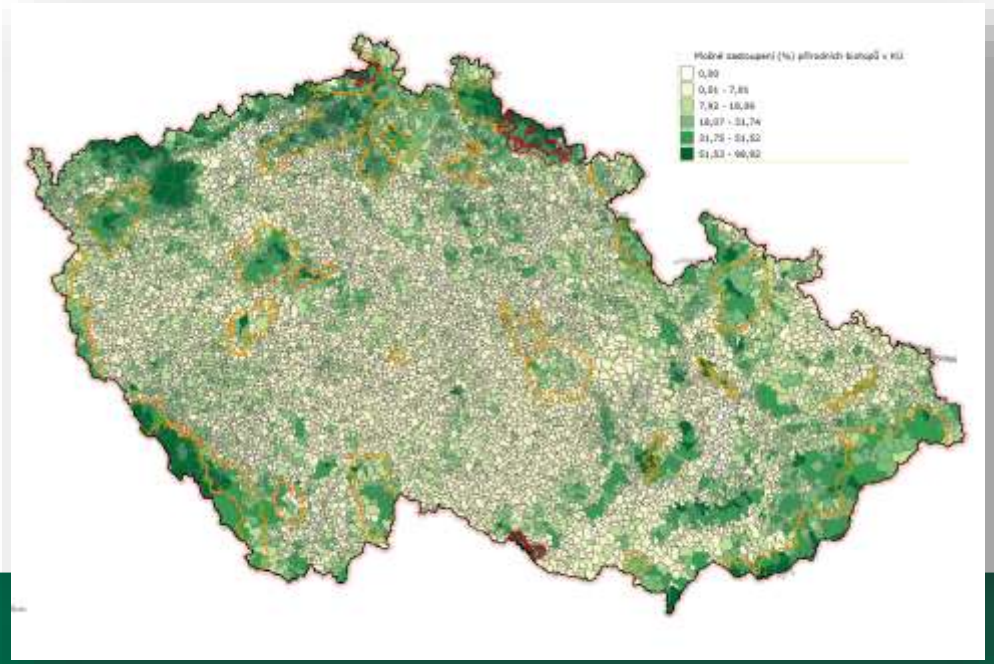
Základní titul Obecná péče o extenzivní louky a pastviny – v ZCHÚ a území Natura 2000 vymezován OOP

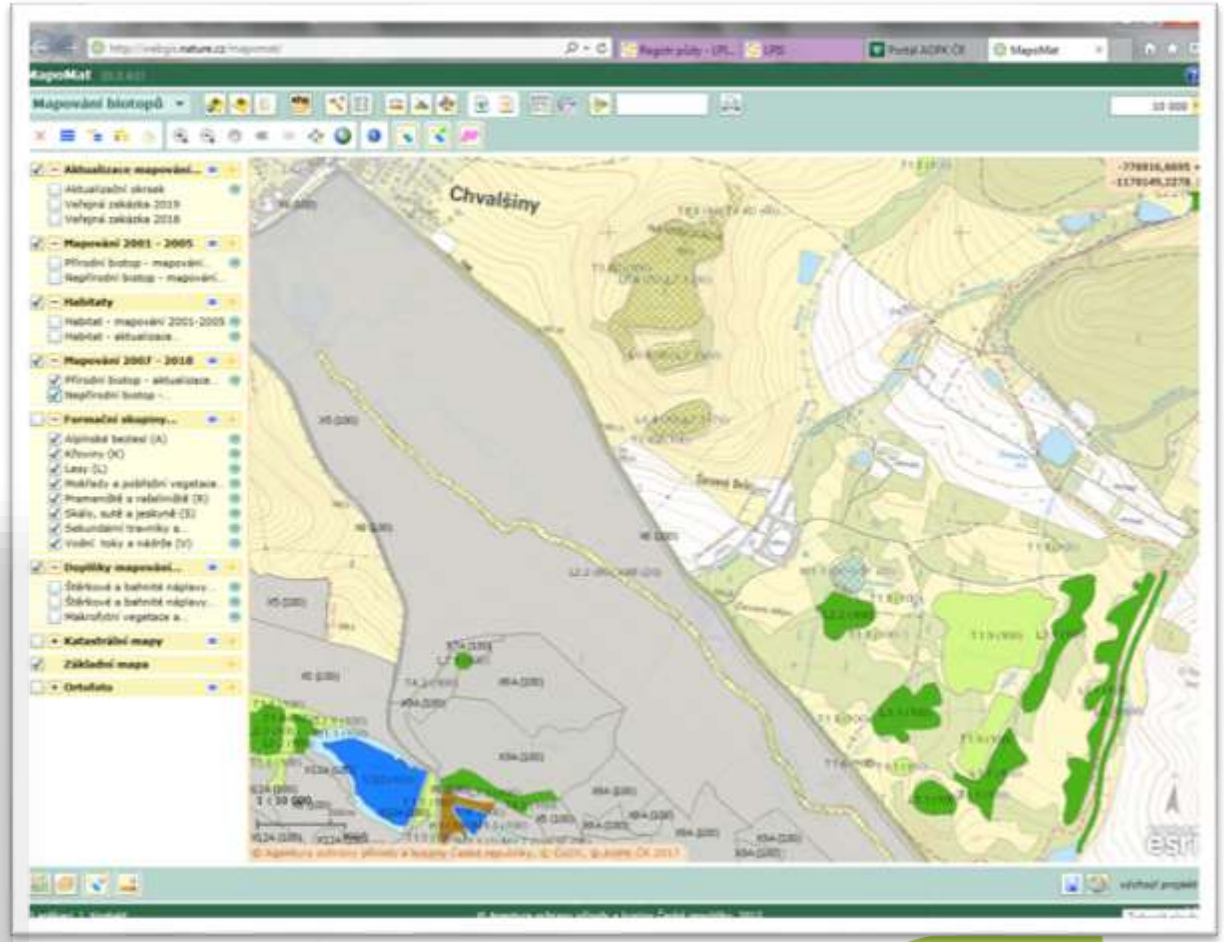
Titul Platba na výsledek – vymezován OOP pouze na území CHKO Železné hory

Metodika MŽP k vymezování titulů AEKO

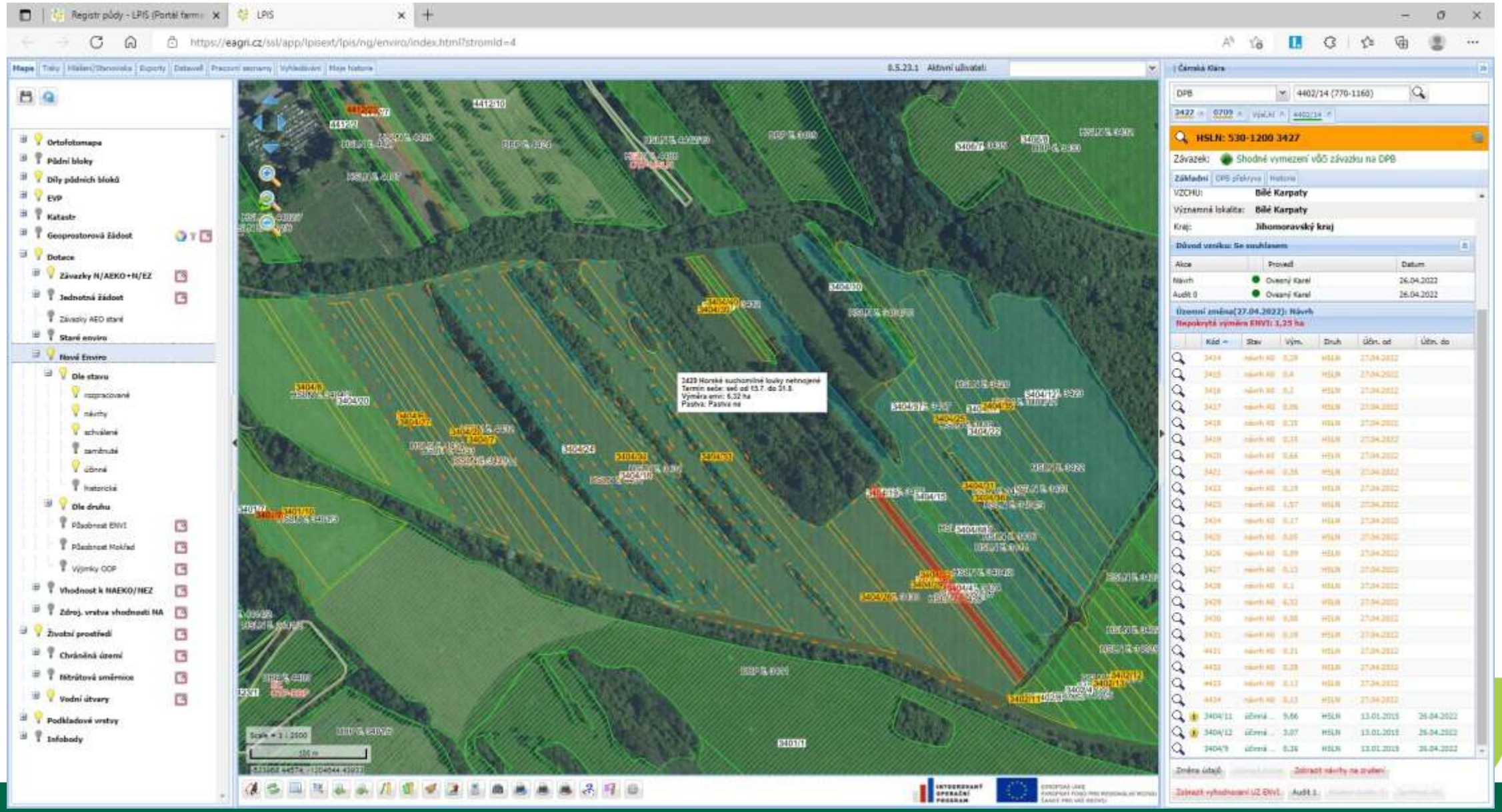
Podklady:

- Vrstva mapování biotopů
- Nálezová databáze ochrany přírody
- Inventarizační průzkumy a monitoring, kontext
- Ověření v terénu
- Konzultace se zemědělcem – provozní hledisko

Územní změna, příklad z CHKO Bílé Karpaty, 2022

Sazby Kč/ha Ošetřování extenzivních travních porostů

1. obecná péče o extenzivní louky a pastviny (91 EUR/ha),
2. mezofilní a vlhkomilné louky hnojené (166 a 98* EUR/ha),
3. mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené (185 a 136* EUR/ha),
4. horské a suchomilné louky hnojené (170 a 120* EUR/ha),
5. horské a suchomilné louky nehnojené (171 a 135* EUR/ha),
6. trvale podmáčené a rašelinné louky (691 a 640* EUR/ha),
7. ochrana modrásků (174 a 135* EUR/ha),
8. ochrana chřástala polního (199 a 162* EUR/ha),
9. suché stepní trávníky a vřesoviště (352 a 330* EUR/ha),
10. málo úživné pastviny (352 a 330* EUR/ha),
11. druhově bohaté pastviny (211 a 155* EUR/ha), a
12. platba na výsledek (148 EUR/ha)

**Kombinace s Ekologickým zemědělstvím na TTP, tj + 100 EUR/ha*

Odpočet části sazby při překryvu s 1. zónou CHKO a NP a s III. aplikačním pásmem dle Nitrátové směrnice (vyloučení hnojení ze zákona). Mimo prioritní oblasti dostupné tituly 1.,6.,7.,8. a 9.

Obecná péče o extenzivní louky a pastviny („základ“)

- zemědělské obhospodařování do 31. července nebo do 31. srpna (horské oblasti)
- provedení druhé seče s odklizem biomasy nebo spasení nejpozději do 31. října
- seč od jednoho okraje ke druhému nebo od středu k okrajům,
- ponechání dočasně nesečené části min. do 15. srpna u pozemků nad 10 ha,
- v případě pastvy zvířat likvidace nedopasků do 30 dnů od skončení pastvy, nebo v případě celoroční pastvy do 31. prosince
- nepoužívá ke hnojení upravené kaly, odpadní vody a kejdu, s výjimkou kejdy skotu
- v ZCHÚ, OP NP a NATURA 2000 nutné vymezit v Enviro LPIS

souhlasné stanovisko OOP:

- odpuštění likvidace nedopasků
- bodová aplikace herbicidů, mulčování, obnova nebo přísev v ZCHÚ, OP NP a NATURA 2000

Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené

- **první seč** spolu s odklizením biomasy v jednom z termínů (možné měnit mezi roky):

1. do 30. června,
2. od 15. června do 31. července,
3. do 31. července,
4. od 15. července do 31. srpna, nebo
5. od 15. srpna do 30. září - druhá seč nebude vyžadována.

- ponechání dočasně nesečené části min. do 15. srpna u pozemků nad 10 ha,
- případné **přepasení nejdříve 15. srpna**, pokud je DPB v LPIS veden jako vhodný k přepasení, přičemž přepasení nenahrazuje provedení seče s odklizem biomasy
- **MVL hnojené**: možnost hnojit hnojem nebo kompostem; za aplikaci hnojiva se nepovažuje pastva zvířat nebo vápnění, nejvýše 80 kilogramů celkového dusíku na 1 ha výměry

souhlasné stanovisko OOP:

- bodová aplikace herbicidů, mulčování, obnova nebo přísev, vápnění v ZCHÚ, OP NP a NATURA 2000, odložení, vynechání nebo uspíšení seče

Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené

Cílové biotopy:
Dvousečné louky:
Ovsíkové a psárkové louky aj.
Jednosečné:
Bezkolencové, pcháčové louky aj.

Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené

- **seč** spolu s odklizením biomasy v jednom z termínů (možné měnit mezi roky):

1. do 31. července,
2. od 15. července do 31. srpna, nebo
3. od 15. srpna do 30. září.

- ponechání dočasně nesečené části min. do 15. srpna u pozemků nad 10 ha,
- případné **přepasení nejdříve 15. srpna**, pokud je DPB v evidenci využití půdy veden jako vhodný k přepasení, přičemž přepasení nenahrazuje provedení seče s odklizem biomasy
- **HSL hnojené**: pouze hnůj nebo kompost; povinně jednou za závazek min. 55 - 80 kg celkového dusíku na 1 ha výměry DPB, nejpozději do čtvrtého roku závazku;

souhlasné stanovisko OOP:

- bodová aplikace herbicidů, mulčování, obnova nebo přísev, vápnění v ZCHÚ, OP NP a NATURA 2000, odložení, vynechání nebo uspíšení seče

Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené

Trojštětové, smilkové louky, širokolisté trávníky aj.

Trvale podmáčené a rašelinné louky

- **seč** s odklizením biomasy v jednom z termínů:

1 od 15. května do 7. července,
2. od 15. června do 7. srpna,
3. od 15. července do 7. září, nebo
4. od 15. srpna do 30. září.

- seč a odklizení biomasy ručně nesenou nebo ručně vedenou technikou, pokud není v souhlasném stanovisku OOP uvedeno jinak,
- **NE**: aplikace hnojiv, pomocných půdních látek nebo pomocných rostlinných přípravků, pastva zvířat, mulčování, obnovu, přísev nebo odvodnění, aplikace herbicidů (vyjma mimořádného rostlinolékařského opatření).

souhlasné stanovisko OOP:

- válení a smykování, odložení, vynechání nebo uspíšení seče

Trvale podmáčené a rašelinné louky

Rašeliniště, slatiniště, vegetace vysokých ostřic, pcháčové, tužebníkové louky, aj.

Ochrana modrásků

- **seč** spolu s odklizením biomasy v jednom z termínů (možné měnit mezi roky):

1. do 15. června,
2. do 15. června a zároveň od 20. srpna do 30. září; v případě vymezení v LPIS lze druhou seč nahradit pastvou, nebo
3. od 20. srpna do 30. září.

- ponechá při seči **nepokosenou plochu:**

  o rozloze nejméně 15 % a nejvýše 20 % rozlohy DPB

  minimálně do termínu následující seče, nejpozději však do termínu první seče následujícího kalendářního roku,

- případné **přepasení nejdříve 1. října**, pokud je to uvedeno v LPIS,
- **NE**: aplikace hnojiv, herbicidů a příkrm.

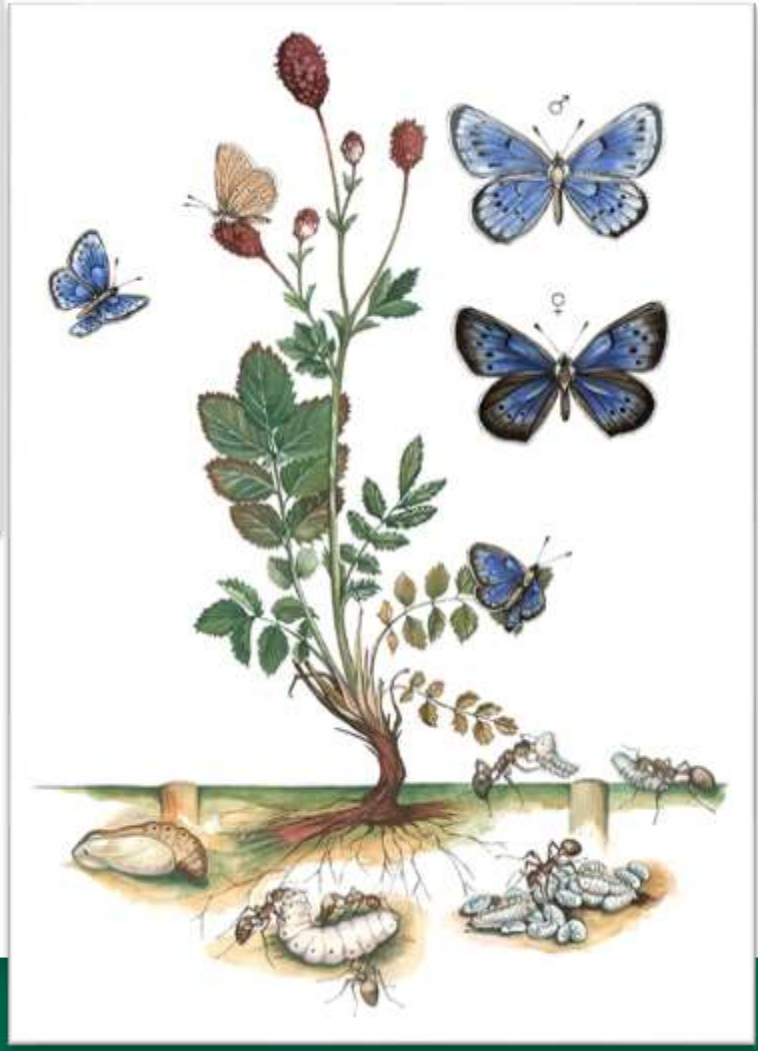
souhlasné stanovisko OOP:

- válení a smykování, mulčování, obnova, přísev nebo vápnění, odložení, vynechání nebo uspíšení seče/pastvy

Ochrana modrásků

Cílové druhy motýlů:
Modrásek očkovaný,
bahenní, černoskvrnný
Hnědásek chrastavcový

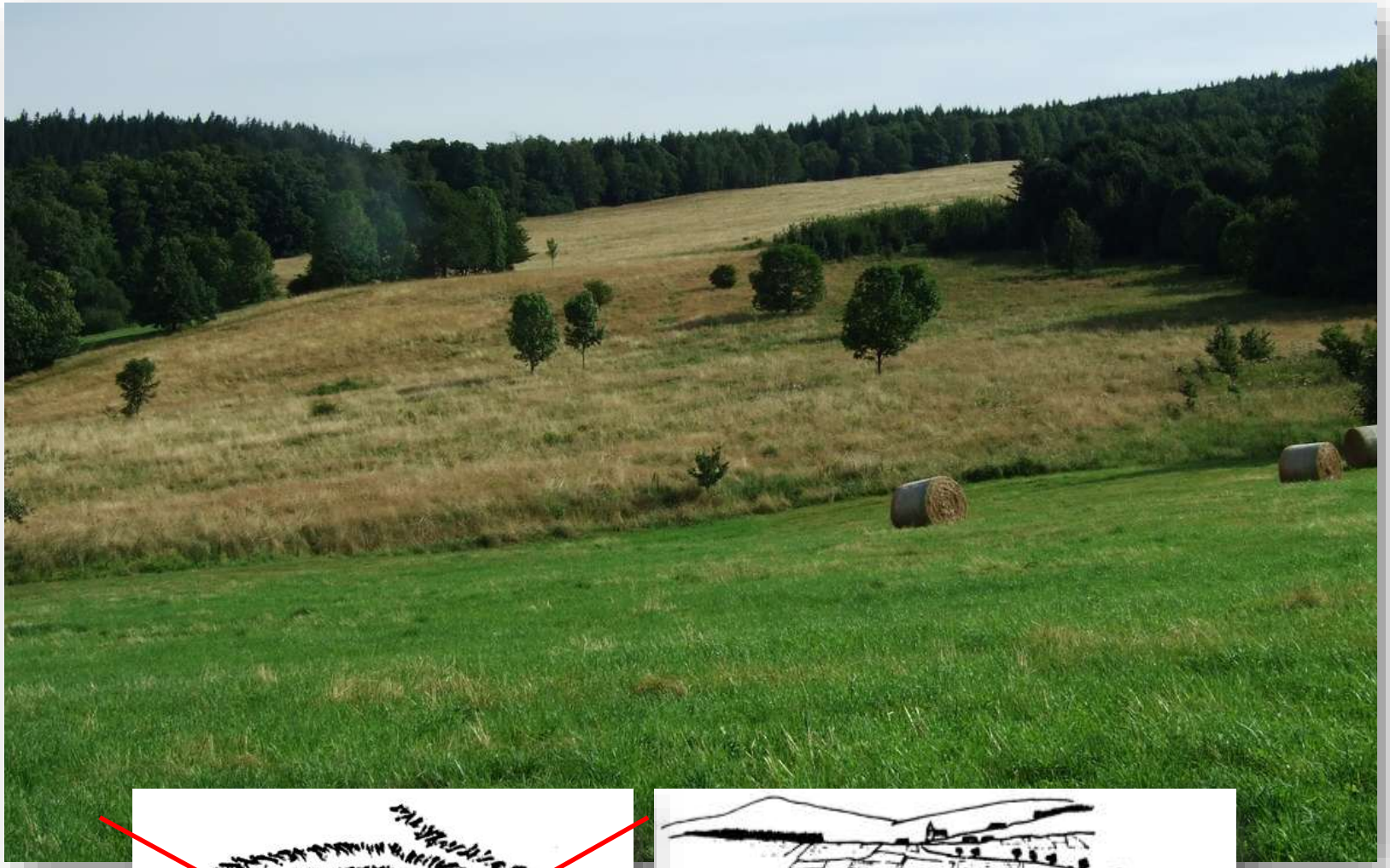
Ochrana chřástala polního

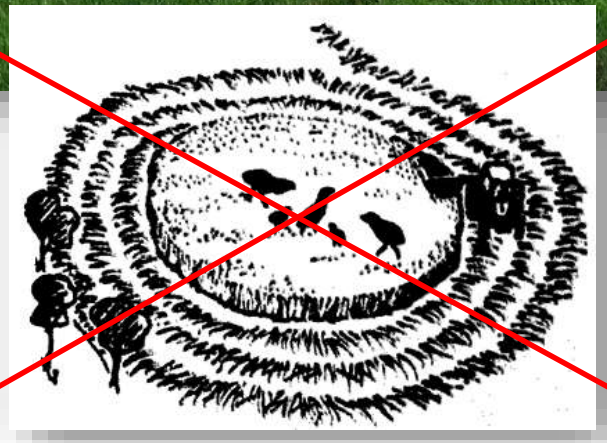
- **seč** spolu s odklizením biomasy v termínu od 15. srpna do 30. září,
- jedním žacím strojem najednou, od jednoho okraje DPB ke druhému nebo od středu DPB k okrajům
- případné **přepasení** nejdříve 15. září,
- lze seč nahradit pastvou zvířat, a to v případě, že je tak uvedeno v LPIS
- **NE**: aplikace herbicidů.

souhlasné stanovisko OOP:

- hnojení (odpočet sazby), válení a smykování, mulčování, obnova, přísev nebo vápnění, příkrm, odložení, vynechání nebo uspíšení seče/pastvy

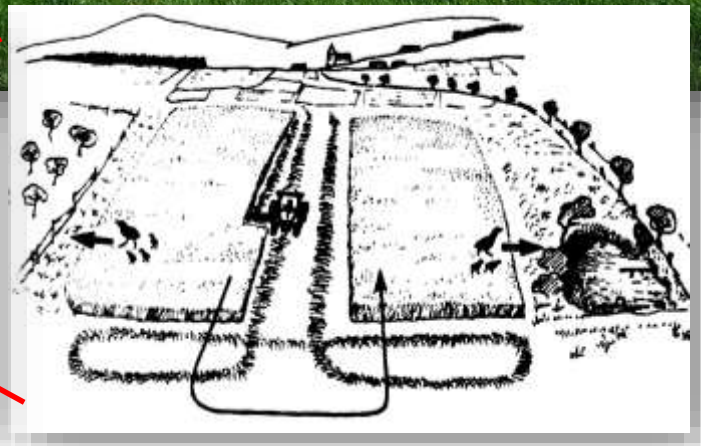

Foto:
M. Škrott,
T. Korytář, AOPK ČR

Suché stepní trávníky a vřesoviště

- **pastva ovcí nebo koz** v jednom z následujících termínů (lze mezi roky měnit):

1. od 1. dubna do 30. června příslušného kalendářního roku,
2. od 1. května do 31. října příslušného kalendářního roku,
3. od 15. července do 30. září příslušného kalendářního roku, nebo
4. od 1. dubna do 30. června a od 1. srpna do 30. září,

- lze pastva **skotem nebo koňmi**, pokud je uvedeno v LPIS,
- **přísun dusíku pastvou** zvířat nejméně ve výši 3 kg a nejvýše 50 kg celkového dusíku na 1 hektar DPB zařazeného v tomto titulu,
- lze pastvu **nahradit sečí**, pokud je uvedeno v LPIS (přísun N odpuštěn),
- **NE**: aplikace hnojiv, herbicidů, mulčování, obnova, přísev, příkrm.

souhlasné stanovisko OOP:

- povinnost likvidovat nedopasky, válení a smykování, vápnění, odložení, vynechání nebo uspíšení pastvy

Suché stepní trávníky a vřesoviště

Úzkolisté a širokolisté suché trávníky, vřesoviště

Suché stepní trávníky a vřesoviště

Škrapové stráně, CHKO Moravský kras

Málo úživné pastviny

- **pastva** v termínu od 1. dubna do 30. listopadu,
- lze pastvu nahradit **sečí**, pokud je uvedeno v LPIS (přísun N odpuštěn),
- **přísun dusíku pastvou** nejvýše 50 kg celkového dusíku na 1 hektar DPB zařazeného v tomto titulu,
- **NE**: aplikace hnojiv.

souhlasné stanovisko OOP:

- povinnost likvidovat nedopasky, příkrm (pouze od 1. dubna do 31. května), válení a smykování, vápnění, mulčování, obnova, přísev, bodová aplikace herbicidů, odložení, vynechání nebo uspíšení pastvy/seče.

Málo úživné pastviny

Poháňkové pastviny, smilkové trávníky, slaniska aj.

Lupina vlčí bob – expanzivní druh zanedbaných pastvin

Druhově bohaté pastviny

- **zemědělské obhospodařování:**

1. od 1. dubna do 31. července nebo v termínu od 1. dubna do 31. srpna (v horských oblastech), a
2. pastvu zvířat do 31. října

- **přísun dusíku pastvou** nejméně ve výši 10 kilogramů celkového dusíku na 1 hektar DPB zařazeného v tomto titulu,
- **NE**: aplikace hnojiv.

souhlasné stanovisko OOP:

- snížení přísunu dusíku pastvou, povinnost likvidovat nedopasky, příkrm (pouze od 1. dubna do 31. května a od 1. srpna do 31. října), válení a smykování, vápnění, mulčování, obnova, přísev, aplikace herbicidů, odložení, vynechání nebo uspíšení pastvy
- možnost povolení pobytu zvířat v zimě (výjimka OOP zadaná do 31.12. předchozího roku).

Druhově bohaté pastviny

Ovsíkové, trojštětové louky, poháňkové pastviny, smilkové trávníky a slaniska aj.

Platba na výsledek – CHKO Železné hory

- seč s odklizením biomasy nebo spasení trvalého travního porostu nejpozději do 15. října
- seč od jednoho okraje DPB ke druhému nebo od středu DPB k okrajům,
- provádí v případě pastvy zvířat likvidaci nedopasků,
- nepoužívá ke hnojení kejdu, s výjimkou kejdy skotu,
- žadatel zajistí, že se **na DPB nacházejí minimálně čtyři rostlinné druhy nebo skupiny druhů** uvedené v příloze nařízení vlády 83/2023.

souhlasné stanovisko OOP:

- povinnost likvidovat nedopasky, bodová aplikace herbicidů, odložení, vynechání nebo uspíšení pastvy/seče.

Platba na výsledek – CHKO Železné hory

PODMÍNKY specifické:
na DPB minimálně čtyři indikátorové druhy nebo skupiny druhů

OVĚŘOVÁNÍ:
Kontrola DPB před první, případně druhou sečí
Záznam indikátorových druhů ve vymezených místech (transektech)
Katalog indikátorů
2023 a 2025 proběhl monitoring indikátorů (MZe)
Kontrola SZIF probíhá v součinnosti s SCHKO u vybraných subjektů

2024: Pod závazkem 1660 ha, 59 podniků a zemědělců
Záměr: rozšířit titul i do dalších CHKO (po r. 2028)

Platba na výsledek – CHKO Železné hory

pozitivní indikátory

40 druhů/skupin druhů

bedrník obecný	mateřídouška obecná
blatouch bahenní	mochna nátržník
bukvice lékařská	mrkev obecná
černohlávek obecný	pampeliška srstnatá
čertkus luční	pcháč bahenní
čičorka pestrá	pcháč zelinný
dobromysl obecná	pomněnka bahenní
hrachor luční	pryskyřníky prudký, p. zlatohlávek, p. hlíznatý
hvozdík kropenatý	pupava bezlodyžná
chrastavec rolní	rdesno hadí kořen
chrpa luční, ch. parukářka, ch. čekánek	rozrazil lékařský
jitrocel prostřední	řebříček bertrám
kohoutek luční	řepík lékařský
kokrhel menší	řeřišnice luční
kontryhele	světlíky
kopretina bílá	štírovník růžkatý
kozí brady	třezalka skvrnitá, t. tečkovaná
krvavec menší	vikev ptačí
krvavec toten	zběhovec plazivý
lomikámen zrnatý	zvonek okrouhlolistý, z. luční

negativní indikátory

2 druhy

zlatobýl kanadský
lupina vlčí bob

Kontryhel

Alchemilla sp.

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

KDE ROSTE	travnatá stanoviště všeho druhu, na podmínky prostředí poměrně nenáročný, v CHKO obecně rozšířený
JAK VYPADÁ	kvetoucí plazivé lodyhy 10–70 cm dlouhé, s přízemní růžicí **dlanitolaločnatých** listů
KVĚT	nenápadné květy nanejvýš 4,5 – 5,0 mm v průměru, shloučené do malých, dosti volných klubíček, zelenavé nebo žlutavé barvy
LISTY	okrouhlé **ledvinité**, slabě zvlněné nebo téměř ploché, do 1/3 **laločnaté**, po obou stranách zpravidla celé hustě chlupaté
ZNAKY	tvar listů a květenství
ZÁMĚNA	nezaměnitelný druh, dobře poznatelný i bez květů
PÉČE	snáší i intenzivnější způsoby hospodaření

98

kontryhel

dlanitolaločnatý list

květy jsou v podrostu nenápadné

listy jsou celé hustě chlupaté

99

Podpora biodiverzity na orné půdě AEKO

- Krmné biopásy (676 EUR/ha)
- Nektarodárné biopásy (597 EUR/ha)
- Kombinované biopásy (639 EUR/ha)
- Druhově bohaté pokrytí orné půdy (417 EUR/ha)
- Ochrana čejky chocholaté (630 EUR/ha)

- Krajinotvorné sady (190 EUR/ha)

Krmný biopás

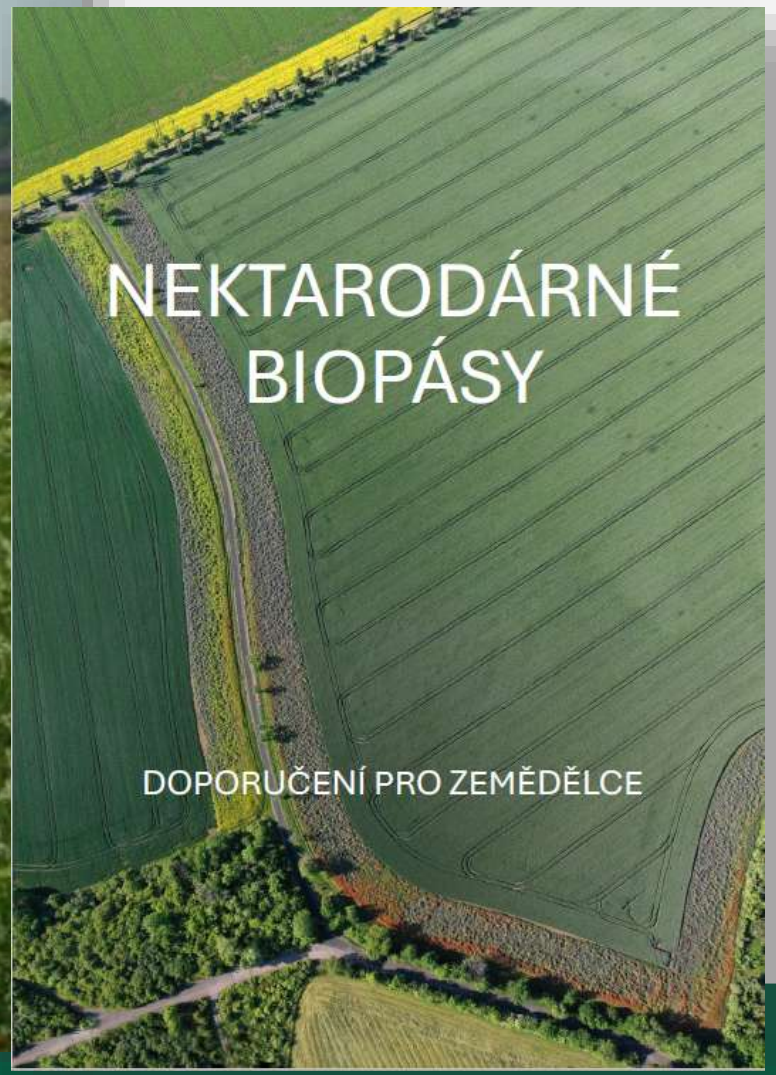

Foto: František Hájek

Nektarodárný biopás

Foto: F. Hájek

Krajinotvorný sad

Foto: Klára Čámská (kde není uveden jiný autor)

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

DĚKUJI
ZA POZORNOST

klara.camska@aopk.gov.cz